

Τευκά Αρχεία του Κράτους Ίμημα Τ.Α.Κ. Έβρου

ΕΚΘΕΣΗ ΑΡΧΕΙΑΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ

«Πρόσφατες 1922-1923»

Αρχειακά τεκμήρια από τις συλλογές
των Γενικών Αρχείων Κράτους Ν. Έβρου

Στο πλαίσιο του Διεθνούς Επιστημονικού Συνεδρίου
**«Η ελληνοτουρκική ανταλλαγή πληθυσμών στην τέχνη
(1923-2023)»**

που διοργανώνει η Σχολή Κλασικών & Ανθρωπιστικών Σπουδών του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης και

ΓΕΝΙΚΗ ΑΙΓΑΙΟΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ | o Δήμος

ΕΞΑΓΓΕΛΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ
ΕΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΠΟΛΙ

Νομαρχείο Αλεξανδρούπολης

17 - 19 Νοεμβρη 2023

Ώρες λειτουργίας 09.00-13.00, 18.00-21.00

πό την αιγίδα

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ
ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΑΚΗΣ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ, ΕΒΡΟΥ

Αγαπητέ επισκέπτη,

Σε καλωσορίζουμε στην Έκθεση Αρχειακού Υλικού των Τμήματος Γ.Α.Κ. Έβρου!

Η Έκθεση λειτουργεί υποστηρικτικά στις εργασίες του Διεθνούς Επιστημονικού Συνεδρίου «**Η ελληνοτουρκική ανταλλαγή πληθυσμών στην τέχνη (1923-2023)**» που διοργανώνει η Σχολή Κλασικών & Ανθρωπιστικών Σπουδών του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης και ο Δήμος Αλεξανδρούπολης.

Λίγα λόγια για την «Ψηφιακή Πύλη Αρχείων 1922» των Γ.Α.Κ.

Τα Γενικά Αρχεία του Κράτους εκπόνησαν την «Ψηφιακή Πύλη Αρχείων για το 1922» στην οποία χαρτογραφείται και αναδεικνύεται στο ευρύ κοινό το σύνολο των διαθέσιμων αρχειακών πηγών της χώρας που σχετίζονται με την Μικρασιατική καταστροφή και την προσπάθεια του ελληνικού κράτους για την αποκατάσταση και αφομοίωση των προσφύγων της. Ο χαρακτήρας του έργου είναι δυναμικός, καθώς η Πύλη εξακολουθεί να εμπλουτίζεται με φορείς, αρχειακό υλικό και ψηφιακά τεκμήρια και είναι διαθέσιμη στο <https://archives1922.gak.gr/>.

Λίγα λόγια για την Έκθεση...

Τα αρχειακά τεκμήρια που προβάλλονται στην Εκθεση αποτυπώνουν τις προσπάθειες εγκατάστασης, τις αστικής και αγροτικής αποκατάστασης των Μικρασιατών, Θρακών, Ποντίων προσφύγων από τις αρμόδιες αρχές του N. Εβρου, καθώς και την φοίτηση των μαθητών προσφυγικής καταγωγής στα ελληνικά σχολεία.

Το υλικό προέρχεται από έξι (6) αρχειακές συλλογές και συγκέκριμένα από: το Αρχείο του 1^{ου} Γενικού Λυκείου Αλεξανδρούπολης, στο οποίο διατηρείται όλο το ιστορικό αρχείο του Γυμνασίου Αλεξανδρούπολεως (από το 1920), το Αρχείο του Δήμου Αλεξανδρούπολης (1928-2008), το Αρχείο του 3^{ου} Γραφείου (Διδυμοτείχου) Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Έβρου (1923-2011), το Αρχείο της Διεύθυνσης Κοινωνικής Πρόνοιας (1945-2005), το Αρχείο της Κοινότητας Κυπρίου (1940-1998) και τη Φωτογραφική Συλλογή του Γ. Παναγιώτου (δεκ. 1910-2000).

Στο Αρχειο 1ου Γενικού Λυκείου Αλεξανδρούπολης, 1920-2018 εντοπίζεται

BIBLION ΕΠΟΧΩΝ		ΤΑΧΙΔΗ ΕΠΟΧΩΝ		Λεπτομέρεια
Αριθμ.	Εποχή	Αριθμ.	Εποχή	
15	Σεπτ.	1	Ιανου.	Λεπτομέρεια
16	Δεκτ.	2	Φεβρ.	Λεπτομέρεια
17	Απρ.	3	Μάρτ.	Λεπτομέρεια
18	Μαΐου	4	Απρ.	Λεπτομέρεια
19	Ιουν.	5	Μαΐου	Λεπτομέρεια
20	Ιουλ.	6	Ιουν.	Λεπτομέρεια
21	Αυγ.	7	Ιουλ.	Λεπτομέρεια
22	Σεπτ.	8	Αυγ.	Λεπτομέρεια
23	Δεκτ.	9	Σεπτ.	Λεπτομέρεια
24	Απρ.	10	Δεκτ.	Λεπτομέρεια
25	Μαΐου	11	Απρ.	Λεπτομέρεια
26	Ιουν.	12	Μαΐου	Λεπτομέρεια
27	Ιουλ.	13	Ιουν.	Λεπτομέρεια
28	Αυγ.	14	Ιουλ.	Λεπτομέρεια
29	Σεπτ.	15	Αυγ.	Λεπτομέρεια
30	Δεκτ.	16	Σεπτ.	Λεπτομέρεια
31	Απρ.	17	Δεκτ.	Λεπτομέρεια
32	Μαΐου	18	Απρ.	Λεπτομέρεια
33	Ιουν.	19	Μαΐου	Λεπτομέρεια
34	Ιουλ.	20	Ιουν.	Λεπτομέρεια
35	Αυγ.	21	Ιουλ.	Λεπτομέρεια
36	Σεπτ.	22	Αυγ.	Λεπτομέρεια
37	Δεκτ.	23	Σεπτ.	Λεπτομέρεια
38	Απρ.	24	Δεκτ.	Λεπτομέρεια
39	Μαΐου	25	Απρ.	Λεπτομέρεια
40	Ιουν.	26	Μαΐου	Λεπτομέρεια
41	Ιουλ.	27	Ιουν.	Λεπτομέρεια
42	Αυγ.	28	Ιουλ.	Λεπτομέρεια
43	Σεπτ.	29	Αυγ.	Λεπτομέρεια
44	Δεκτ.	30	Σεπτ.	Λεπτομέρεια
45	Απρ.	31	Δεκτ.	Λεπτομέρεια
46	Μαΐου			
47	Ιουν.			
48	Ιουλ.			
49	Αυγ.			
50	Σεπτ.			
51	Δεκτ.			
52	Απρ.			
53	Μαΐου			
54	Ιουν.			
55	Ιουλ.			
56	Αυγ.			
57	Σεπτ.			
58	Δεκτ.			
59	Απρ.			
60	Μαΐου			
61	Ιουν.			
62	Ιουλ.			
63	Αυγ.			
64	Σεπτ.			
65	Δεκτ.			
66	Απρ.			
67	Μαΐου			
68	Ιουν.			
69	Ιουλ.			
70	Αυγ.			
71	Σεπτ.			
72	Δεκτ.			
73	Απρ.			
74	Μαΐου			
75	Ιουν.			
76	Ιουλ.			
77	Αυγ.			
78	Σεπτ.			
79	Δεκτ.			
80	Απρ.			
81	Μαΐου			
82	Ιουν.			
83	Ιουλ.			
84	Αυγ.			
85	Σεπτ.			
86	Δεκτ.			
87	Απρ.			
88	Μαΐου			
89	Ιουν.			
90	Ιουλ.			
91	Αυγ.			
92	Σεπτ.			
93	Δεκτ.			
94	Απρ.			
95	Μαΐου			
96	Ιουν.			
97	Ιουλ.			
98	Αυγ.			
99	Σεπτ.			
100	Δεκτ.			
101	Απρ.			
102	Μαΐου			
103	Ιουν.			
104	Ιουλ.			
105	Αυγ.			
106	Σεπτ.			
107	Δεκτ.			
108	Απρ.			
109	Μαΐου			
110	Ιουν.			
111	Ιουλ.			
112	Αυγ.			
113	Σεπτ.			
114	Δεκτ.			
115	Απρ.			
116	Μαΐου			
117	Ιουν.			
118	Ιουλ.			
119	Αυγ.			
120	Σεπτ.			
121	Δεκτ.			
122	Απρ.			
123	Μαΐου			
124	Ιουν.			
125	Ιουλ.			
126	Αυγ.			
127	Σεπτ.			
128	Δεκτ.			
129	Απρ.			
130	Μαΐου			
131	Ιουν.			
132	Ιουλ.			
133	Αυγ.			
134	Σεπτ.			
135	Δεκτ.			
136	Απρ.			
137	Μαΐου			
138	Ιουν.			
139	Ιουλ.			
140	Αυγ.			
141	Σεπτ.			
142	Δεκτ.			
143	Απρ.			
144	Μαΐου			
145	Ιουν.			
146	Ιουλ.			
147	Αυγ.			
148	Σεπτ.			
149	Δεκτ.			
150	Απρ.			
151	Μαΐου			
152	Ιουν.			
153	Ιουλ.			
154	Αυγ.			
155	Σεπτ.			
156	Δεκτ.			
157	Απρ.			
158	Μαΐου			
159	Ιουν.			
160	Ιουλ.			
161	Αυγ.			
162	Σεπτ.			
163	Δεκτ.			
164	Απρ.			
165	Μαΐου			
166	Ιουν.			
167	Ιουλ.			
168	Αυγ.			
169	Σεπτ.			
170	Δεκτ.			
171	Απρ.			
172	Μαΐου			
173	Ιουν.			
174	Ιουλ.			
175	Αυγ.			
176	Σεπτ.			
177	Δεκτ.			
178	Απρ.			
179	Μαΐου			
180	Ιουν.			
181	Ιουλ.			
182	Αυγ.			
183	Σεπτ.			
184	Δεκτ.			
185	Απρ.			
186	Μαΐου			
187	Ιουν.			
188	Ιουλ.			
189	Αυγ.			
190	Σεπτ.			
191	Δεκτ.			
192	Απρ.			
193	Μαΐου			
194	Ιουν.			
195	Ιουλ.			
196	Αυγ.			
197	Σεπτ.			
198	Δεκτ.			
199	Απρ.			
200	Μαΐου			
201	Ιουν.			
202	Ιουλ.			
203	Αυγ.			
204	Σεπτ.			
205	Δεκτ.			
206	Απρ.			
207	Μαΐου			
208	Ιουν.			
209	Ιουλ.			
210	Αυγ.			
211	Σεπτ.			
212	Δεκτ.			
213	Απρ.			
214	Μαΐου			
215	Ιουν.			
216	Ιουλ.			
217	Αυγ.			
218	Σεπτ.			
219	Δεκτ.			
220	Απρ.			
221	Μαΐου			
222	Ιουν.			
223	Ιουλ.			
224	Αυγ.			
225	Σεπτ.			
226	Δεκτ.			
227	Απρ.			
228	Μαΐου			
229	Ιουν.			
230	Ιουλ.			
231	Αυγ.			
232	Σεπτ.			
233	Δεκτ.			
234	Απρ.			
235	Μαΐου			
236	Ιουν.			
237	Ιουλ.			
238	Αυγ.			
239	Σεπτ.			
240	Δεκτ.			
241	Απρ.			
242	Μαΐου			
243	Ιουν.			
244	Ιουλ.			
245	Αυγ.			
246	Σεπτ.			
247	Δεκτ.			
248	Απρ.			
249	Μαΐου			
250	Ιουν.			
251	Ιουλ.			
252	Αυγ.			
253	Σεπτ.			
254	Δεκτ.			
255	Απρ.			
256	Μαΐου			
257	Ιουν.			
258	Ιουλ.			
259	Αυγ.			
260	Σεπτ.			
261	Δεκτ.			
262	Απρ.			
263	Μαΐου			
264	Ιουν.			
265	Ιουλ.			
266	Αυγ.			
267	Σεπτ.			
268	Δεκτ.			
269	Απρ.			
270	Μαΐου			
271	Ιουν.			
272	Ιουλ.			
273	Αυγ.			
274	Σεπτ.			
275	Δεκτ.			
276	Απρ.			
277	Μαΐου			
278	Ιουν.			
279	Ιουλ.			
280	Αυγ.			
281	Σεπτ.			
282	Δεκτ.			
283	Απρ.			
284	Μαΐου			
285	Ιουν.			
286	Ιουλ.			
287	Αυγ.			
288	Σεπτ.			
289	Δεκτ.			
290	Απρ.			
291	Μαΐου			
292	Ιουν.			
293	Ιουλ.			
294	Αυγ.			
295	Σεπτ.			
296	Δεκτ.			
297	Απρ.			
298	Μαΐου			
299	Ιουν.			
300	Ιουλ.			
301	Αυγ.			
302	Σεπτ.			
303	Δεκτ.			
304	Απρ.			
305	Μαΐου			
306	Ιουν.			
307	Ιουλ.			
308	Αυγ.			
309	Σεπτ.			
310	Δεκτ.			
311	Απρ.			
312	Μαΐου			
313	Ιουν.			
314	Ιουλ.			
315	Αυγ.			
316	Σεπτ.			
317	Δεκτ.			
318	Απρ.			
319	Μαΐου			
320	Ιουν.			
321	Ιουλ.			
322	Αυγ.			
323	Σεπτ.			
324	Δεκτ.			
325	Απρ.			
326	Μαΐου			
327	Ιουν.			
328	Ιουλ.			
329	Αυγ.			
330	Σεπτ.			
331	Δεκτ.			
332	Απρ.			
333	Μαΐου			
334	Ιουν.			
335	Ιουλ.			
336	Αυγ.			
337	Σεπτ.			
338	Δεκτ.			
339	Απρ.			
340	Μαΐου			
341	Ιουν.			
342	Ιουλ.			
343	Αυγ.			
344	Σεπτ.			
345	Δεκτ.			
346	Απρ.			
347	Μαΐου			
348	Ιουν.			
349	Ιουλ.			
350	Αυγ.			
351	Σεπτ.			
352	Δεκτ.			
353	Απρ.			
354	Μαΐου			
355	Ιουν.			
356	Ιουλ.			
357	Αυγ.			
358	Σεπτ.			
359	Δεκτ.			
360	Απρ.			
361	Μαΐου			
362	Ιουν.			
363	Ιουλ.			
364	Αυγ.			
365	Σεπτ.			
366	Δεκτ.			

τόπο καταγωγής τους. Ανάμεσά τους, καταγράφεται πλήθος προσφύγων μαθητών.

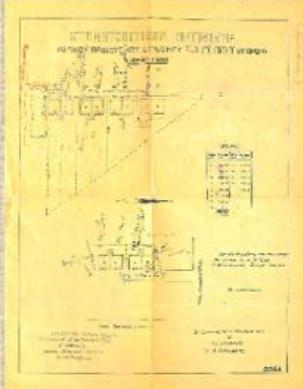
Επιπλέον, στο φάκελο «Τίτλοι εγγραφής, 1926-1927», που περιλαμβάνει ενδεικτικά, απολυτήρια δημοτικό, βεβαιώσεις κ.ά., καταγράφονται μαθητές προσφυγικής καταγωγής και αποτυπώνεται επίσης ο χάρτης των σχολείων που υπήρχαν στην Αλεξανδρούπολη το 1927. Οι τίτλοι σημειώνονται από βεβαιώσεις και πιστοποιητικά προσφυγικής ιδιότητας από προσφυγικούς συλλόγους και Δήμους, προκειμένου οι άποροι πρόσφυγες μαθητές να απαλλαγούν από τα εκπαιδευτικά τέλη. Από τις βεβαιώσεις αυτές προκύπτει η σύσταση πέντε προσφυγικών συλλόγων στην Αλεξανδρούπολη: *Προσφυγικός Θρακικός Σύλλογος Αλεξανδρουπόλεως*, *Μικρασιατικός Προσφυγικός Σύλλογος Έβρου*, *Ένωσις Ποντίων Έβρου "Οι Αργοναύται"*, *Παμπροσφυγικός Σύλλογος Αλεξανδρούπολης*, *Προσφυγικός Μικρασιατικός Σύνδεσμος Έβρου «ο Φοίνιξ»*.

Στο Αρχείο Δήμου Αλεξανδρούπολης, 1928-2008 βρίσκεται το «Μητρώο Αρρένων γεννηθέντων από το 1840 έως το 1893», που δημιουργήθηκε από το Δήμο το 1928. Στο Μητρώο περιλαμβάνονται εγγραφές προσφύγων πολιτών, με τα ονοματεπώνυμα, πατρώνυμα, το έτος γέννησης και τον τόπο διαμονής τους. Ξεχωρίζουν οι σημέρες «τόπος καταγωγής» και «τρόπος κτήσεως θιαγένειας».

Το Αρχείο 3^{ου} Γραφείου (Διδυμοτείχου) Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Έβρου, 1923-2011 περιλαμβάνει εκτός των άλλων τα «Μητρώα Διδασκάλων», στα οποία περιέχονται πληροφορίες για κάθε δημιούδασκαλο σχετικά με τις σημειώσεις του, τον τόπο γέννησης, την οικογενειακή κατάσταση, την προϋπηρεσία, τον βαθμό κ.ά.

Συμπεριλαμβάνονται εγγραφές δασκάλων προσφυγικής καταγωγής.

Στο Αρχείο της Διεύθυνσης Κοινωνικής Πρόνοιας, 1945-2005 εντοπίζεται ο φάκελος με τίτλο «Κρατικός προσφυγικός συνοικισμός Σουφλίου, 1951-1972». Περιλαμβάνει αιτήσεις προσφύγων προς την Επιτροπή Αποκαταστάσεως Αστών Προσφύγων, με σκοπό να τους παραχωρηθούν μόνιμοι τίτλοι κυριότητας των κατοικιών και να ολοκληρωθεί η προσφυγική αποκατάσταση. Περιλαμβάνονται επίσης σχεδιαγράμματα προσφυγικών κατοικιών, υπεύθυνες δηλώσεις αστικής αποκατάστασης πρόσφυγα, πιστοποιητικά προσφυγικής ιδιότητας, δελτία απογραφής, κτηματολογικό διάγραμμα.

Στο Αρχείο Κοινότητας Κυπρίνου, 1940-1998 περιλαμβάνεται φάκελος αλληλογραφίας με πλήθος λυτών εγγράφων περιόδου 1940-1945. Αρκετά έγγραφα του φάκελου είναι τυπωμένα στην πίσω πλευρά ήδη χρησιμοποιημένων χαρτών εγγράφων της περιόδου 1923-1942 περίπου. Η πρακτική αυτή ήταν συνήθης λόγω της έλλειψης χαρτιού εκείνη την εποχή. Ορισμένα από τα παλαιά αυτά οπισθόφυλλα περιέχουν πληροφορίες για τους πρόσφυγες της περιοχής.

Η Φωτογραφική Συλλογή του αείμνηστου φωτογράφου της Αλεξανδρούπολης Γιώργου Παναγιώτου, μέρος της οποίας διατηρείται στα ΓΑΚ έπειτα από τη δωρεά του υιού του Αλέξανδρου Παναγιώτου, ξεχωρίζει με τις οιμαντικές φωτογραφίες που αποτυπώνουν πρόσφυγες της Αν. Θράκης και της

Μικράς Ασίας στην Αλεξανδρούπολη. Επίσης φωτογραφίες από την κατασκευή των προσφυγικών κατοικιών, που έμειναν γνωστές ως «τσιμεντένια» (γιατί ήταν η πρώτη φορά που χρησιμοποιούνταν σε ευρεία κλιμακα τσιμέντο για την κατασκευή οικιών) στην περιοχή πάνω από το Πάρκο Ανατολικής Θράκης.

*****
Ευχόμαστε καλή περιήγηση!

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ: Εμπορίου 7 & Αρκαδιουπόλεως, 68132, Αλεξανδρούπολη, 2551080754, <http://gak.evr.sch.gr>, mail@gak.evr.sch.gr, <https://www.facebook.com/gak.nomou.evrou/>

